Elsa Brändströms papper L88:20 Biographica m.m. - 5

Brändström, Elsa,

HS L88:20

National Library of Sweden

Elsa Brändströms samling L 88:20:5

Utkast till tal av Helena Nyblom vid Elsa Brändströms hemkomst 1920

1920

Förslag af H. N

= Helena Nyblom

8

Upprop till alla svenska

Män, kvinnor och barn.

1920 1

Söndagen den 11te Juli anlände
fröken Elsa Brändström och fru Anna
Linder via Narva Stettin till Stockholm
från Ryssland.
Vid järnvägen hälsades de med hurrarop
och blommor av en stor människoskara.
Detta kan ju vara mycket bra, men hur obetyd-
lig och svag är inte en sådan hyllning emot
det jättearbete dessa två kvinnor ha utfört,
ej allenast under de förfärliga krigsåren, utan
även sedan världen förtörts av krigets
följder.
Hvad de utfört förefaller oss andra
lika heroiskt som ofattligt.
Under krimkriget år 1854 väckte miss
Nightingale hela Europas beundran genom
sin uppoffrande verksamhet och genom sin organisationsförmåga
på krigsskådeplatsen.
Hon var en både klok och god – och mycket
rik dam,

som ställde allt hon ägde till de lidande krigarnes tjänst.

Våra svenska kvinnor, Elsa Brändström och fru Linder, ha inte haft stora medel till sin disposition, men de ha under flera långa år satt sitt liv på spel för att i de mest upprörande situationer hjälpa och tröste martrerade människokroppar, ofta utan annat medel än det inflytande deras personlighet utövat på dessa kroppsligt och andligt lidande varelser.

4 Om sina personliga erfarenheter under arbetets därute ville ingen av damerna yttra sig — säger en interviewer som skrivit om dem.

Detta visar tydligt hur liten vikt de lägga vid sin egen person.

Det är endast saken hvars förfärliga tragik har gripit dem, och gett dem övermänskliga krafter.

Vi andra som sitta i frid här hemma
och läsa om deras storvärk, vi rysa av
fasa över hvad de genomgått, och uttrycka
vår beundran för deras hjältemodiga gärning
– och glömma snart allt ihop för våra egna
angelägenheter.
Men därtill ska vi inte lof!

Skulle vi inte alla i någon ringa mån
vilja uttrycka vår beundran och tack för
hvad dessa kvinnor gjort?
Nog förstår man att människor hvars
största glädje och behof är att uppoffra sig,
inte ~~ville~~ kunna finna någon tillfredsställelse
i hedersbetygelser eller hedersskänker.
Det enda sätt på hvilket vi skulle kunna
bereda dem en verklig glädje vore säkerligen
~~ligt~~ om vi på något sätt ~~skulle~~ kunde
lindra de sibiriska fångarnes nöd, eller
verka för deras frigörelse.
Redan har ju många krafter blivit
satta i rörelse för att skaffa hjälp ~~till Sibirien~~.

men det behöfs mycket mera.
Fröken Brändström uttalade att ~~hvad~~ det som
~~där~~ skall ske, måste ske snart, om
ens 30 procent av fångarne skulle
kunna överleva den kommande sibiriska
vintern.
Huru transporten av fångarne skall
kunna ske, är ännu ett svårlöst problem
som gissningsvis blott kan lösas genom en internationell organisation.
~~som blott mycket energiska och erfarna~~
~~organisatörer kunna lösa.~~
Men till dess:
Kläder och mat är dock lättare att trans-
portera än stora människomassor, och till
kläder och mat behöfs pengar. Till stora
förråd behöfs mycket pengar.
Det lättaste sättet att få ihop mycket
pengar har alltid varit ~~när~~ att så många som
möjligt skänka ett bidrag, om det än
blott var litet. Låt oss nu alla hjälpa
våra ödmjuka, härliga hjältinnor, att ~~så~~
fort skaffa mycket pengar.

De flesta menniskor i Sverige skulle säkerligen ha råd att skänka en krona till detta ändamål.
Den summa som en sådan insamling åstadkom, skulle då delas och skänkas som en tacksamhetsgärd till

Fröken Elsa Brändström
och
Fru Anna Lindh

att av dem användas på det sätt som tycks dem bäst och säkrast för att lindra de sibiriska fångarnas nöd.
Vi kunna ju inte hoppas att en insamling skulle åstadkomma en så betydande summa att den väsentligen kunde bringa hjälp till den stora här av olyckliga som nu försmäkta i fångenskapet. Därtill behöfs att Europas stater ingripa på allvar.
Men vi känna ett behov av att visa vår stora beundran och tacksamhet mot våra hjältemodiga landsmaninnor.
Om Idun's Redaktion ville ställa sig i spetsen för insamlingen, uppmanas alla

att till samma redaktion inlämna
sina bidrag, snarast möjligt.
Måtte alla beakta hvad Fröken
Brändström ~~sagt~~ yttrat om eländet i Siberiens
fångläger:
"Så förtvivlad som dessa fångars ställning
är nu, har den aldrig varit förr.
"Fångarna gripas nu av en våldig hopplöshet
och då står vansinnet på lur.
Det är helt enkelt fruktansvärd hur vansinnet
griper omkring sig därute."
"Den som inte levat bland fångarna i
ett siberiskt fångläger, vet inte hvad verklig
nöd, verkligt elände ~~ff~~ vill säga."
"På nyåret började fläcktyfus som kräfde
otaliga offer. Nu har fläcktyfusen efter-
-trätts av tyfus och kolera, som härja
lika fruktansvärd.

Allt detta är sanning — sanning som
försiggår just nu. Må vi inte vara så
hjärtlösa att vi blott läsa därom i
tidningarne, och ägna det ett flyktigt beklagande

men försöka att göra något, om än aldrig så litet, för våra olyckliga medmänniskor, och på samma gång hedra våra beundransvärda landsmaninnor

Elsa Brändström
och
Anna Lindér.

H. N.